

ที่ ขย ๐๐๒๓.๔/ว ๕๕๑๒

อบต.นายกปลัด
เลขที่รับ ๑๒๓/ว ๕๕๑๒
วันที่ ๒ พ.ค. ๒๕๖๘
เวลา ๑๐.๓๗

ศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ

ถนนบรรณการ ขย ๓๖๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ และนายกเทศมนตรีเมืองชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๒๕๑๓

จำนวน ๑ ฉบับ

ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘

ด้วย กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้หารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในการสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด ต้องเป็นกรณีที่นายกเทศมนตรียังคงอยู่ในตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งแล้วแต่ไม่เกินสองปี การนับระยะเวลาการพ้นจากตำแหน่งต้องเริ่มนับวันที่พ้นจากตำแหน่งในวาระที่กระทำความผิดหรือวันที่พ้นจากตำแหน่งในวาระการดำรงตำแหน่งครั้งล่าสุด และหากผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปัจจุบันยังคงดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีหรือกลับมาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีในวาระอื่นที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้กำกับดูแลจะสามารถสั่งให้นายกเทศมนตรีนั้นพ้นจากตำแหน่งได้หรือไม่ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวและมีความเห็นโดยสรุป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จังหวัดชัยภูมิพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้อำเภอทุกอำเภอ แจ้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติ สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ และเทศบาลเมืองชัยภูมิให้ทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติเช่นเดียวกัน

เรียน นายก อบต.นายกปลัดจึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

- เพื่อโปรดทราบ/พิจารณา

- เห็นควรจึงให้

☐ สำนักปลัด ☐ กองช่าง ☐ กองคลัง

☐ กองสวัสดิการสังคม ☐ กองการศึกษา

☐ กองสาธารณสุข

☐ อื่นๆ.....

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวพรหมณีฯ กำจัดภัย)

ผู้วิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ รักษาการแทน

หัวหน้าสำนักปลัด อบต.

(นายปลัดศักดิ์ ไหวยศิริ)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กลุ่มงานกฎหมาย ระเบียบ และเรื่องร้องทุกข์

โทร. ๐-๔๔๘๑-๓๒๕๓๘

(นายเดชศักดิ์ฯ ทาท้าวหัว)

ผู้อำนวยการกองช่าง รักษาการแทน

ปลัด อบต.นายกปลัด

(นายบุญฤทธิ์ คำโค)

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

(นางลออ ศรีสุวรรณ)

รองผู้อำนวยการบริหารส่วนตำบลนายกปลัด รักษาการแทน

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนายกปลัด

๒ พ.ค. ๒๕๖๘

เลขรับที่ 215
วันที่ 8 เม.ย 68
เวลา

สำนักงานส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ
รับเลขที่ 3940
ลงวันที่ - 8 เม.ย 2568
เวลา

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๒๙๖๙

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ทาหรือการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๔๙/๒๕๖๘ เรื่อง อำนาจ
ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ทาหรือคณะกรรมการ
กฤษฎีกาเกี่ยวกับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในการสั่งให้
นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด ต้องเป็นกรณีที่
นายกเทศมนตรียังคงอยู่ในตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งแล้วแต่ไม่เกินสองปี การนับระยะเวลาการพ้นจาก
ตำแหน่งต้องเริ่มนับวันที่พ้นจากตำแหน่งในวาระที่กระทำความผิดหรือวันที่พ้นจากตำแหน่งในวาระ
การดำรงตำแหน่งครั้งล่าสุด และหากผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปัจจุบันยังคงดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี
หรือกลับมาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีในวาระอื่นที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกัน รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้กำกับดูแลจะสามารถสั่งให้นายกเทศมนตรีนั้นพ้นจากตำแหน่งได้หรือไม่

กระทรวงมหาดไทยขอเรียนว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว
และมีความเห็นโดยสรุปดังนี้

๑. กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดนาย อ. ซึ่งดำรงตำแหน่ง
นายกเทศมนตรีและพ้นจากตำแหน่งในวาระที่กระทำความผิดไปแล้วเกินสองปี แต่ปัจจุบันได้ดำรงตำแหน่ง
นายกเทศมนตรีจากการเลือกตั้งต่างวาระกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะสั่งให้นาย อ.
พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตามมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้หรือไม่ และมีความเห็นว่า
คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้วินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๔๗๙/๒๕๖๗ ว่า บทบัญญัติมาตรา ๗๓/๑
แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดเงื่อนไขเวลาการใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
การสั่งให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งไว้เพียงสองปีนับแต่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง
อันเป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหามากกว่ามาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ อันเป็นกฎหมายเดิมที่รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้โดยไม่มีเวลาจำกัด ด้วยเหตุนี้ การใช้อำนาจของ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งสำหรับกรณีที่การกระทำ
อันเป็นมูลกรณีความผิดของผู้ถูกกล่าวหาเกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)
พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ แต่ยังมีได้มีการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง จึงต้องเป็นไปตาม
มาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล
(ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ อันเป็นกฎหมายที่เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา

/๒. ข้อเท็จจริง ...

๒. ข้อเท็จจริงคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าการกระทำของนาย อ. มีมูลความผิดทางอาญาและความผิดตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และส่งสำนวนการไต่สวนไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป แต่โดยที่การกระทำอันเป็นมูลกรณีความผิดของนาย อ. นายกเทศมนตรีผู้ถูกกล่าวหาเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในช่วงวาระการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล จ. ระหว่างวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖ และเป็นกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งของนาย อ. สำหรับการเป็นนายกเทศมนตรีตำบล จ. สิ้นสุดลง เนื่องจากเทศบาลตำบล จ. ได้สิ้นสุดสภาพการเป็นเทศบาลตำบลและมีการจัดตั้งเทศบาลนครขึ้นใหม่ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ในเรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๔/๒๕๖๗ ดังนั้น เมื่อการกระทำอันเป็นมูลกรณีความผิดของนาย อ. ผู้ถูกกล่าวหาตามข้อหาข้อนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ และยังมีได้มีการสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล จ. การสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวจึงต้องเป็นไปตามมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ อันเป็นกฎหมายที่เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา และยังเป็นบทบัญญัติที่กำหนดเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งของนายกเทศมนตรีโดยให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง จึงต้องตีความอย่างเคร่งครัด เมื่อปรากฏว่านาย อ. พ้นจากการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล จ. ซึ่งเป็นวาระที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไปแล้วเกินสองปี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงไม่อาจสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวตามมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอรรษิษฐ์ สัมพันธ์รัตน์)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๔๐๓๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ผู้ประสานงาน นายธนาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์

โทร ๐๖๑ ๐๖๐ ๗๘๙๓

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ในการสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง*

กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ลับ^๒ ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๓๕๙ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้ออกรณิการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สรุปความได้ดังนี้

๑. คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหานาย อ. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเป็นนายกเทศมนตรีตำบล จ. เกี่ยวกับการดำเนินการในกรณีดังนี้

(๑) การออกหนังสือเทศบาลตำบล จ. อนุญาตให้บริษัท อ. จำกัด ก่อสร้างบ่อพักและวางท่อระบายน้ำของโครงการหมู่บ้านจัดสรร ต. ลงสู่ลำห้วยสาธารณะ

(๒) การออกใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินให้กับบริษัท อ. จำกัด เพื่อดำเนินโครงการหมู่บ้านจัดสรร ต.

ต่อมา ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แจ้งว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าการกระทำของนาย อ. ทั้งสองกรณีมีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามมาตรา ๑๒๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๗๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑) และมีมูลความผิด ฐานปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ในการนี้ จึงส่งเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับนาย อ. ในฐานความผิดดังกล่าว ตามมาตรา ๙๑ (๒) และมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งนี้ หากผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดเรื่องนี้แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา แล้วแจ้งผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ตามมาตรา ๙๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

* ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/๕๙ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

* ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๘๒๕ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๘ ยกเลิกชั้นความลับ

๒. ปลัดกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ข. แจ้งมติชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ข. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อไป

๓. ผู้ว่าราชการจังหวัด ข. มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย แจ้งว่า เมื่อพิจารณามาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ประกอบกับหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่เคยตอบข้อหารือของจังหวัด ข. เรื่อง การสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งกรณีพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี สรุปได้ว่าการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะสั่งให้นายกเทศมนตรีตำบล จ. พ้นจากตำแหน่ง ต้องสั่งในขณะที่ยุติดำรงตำแหน่งในวาระที่กระทำตามที่ถูกกล่าวหา หรือหลังจากที่พ้นจากตำแหน่งในวาระนั้นไปแล้วไม่เกินสองปี ดังนั้น จังหวัด ข. จึงเห็นว่า กรณีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าการกระทำของนาย อ. มีมูลความผิดทางอาญา และมีมูลความผิดตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ในวาระการดำรงตำแหน่งเป็นนายกเทศมนตรีตำบล จ. ซึ่งนาย อ. ได้พ้นจากตำแหน่งในวาระดังกล่าวไปแล้วเกินสองปี แม้ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนคร จ. และดำรงตำแหน่งต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ก็ไม่อาจสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีนคร จ. เพราะเหตุดังกล่าวได้ จึงรายงานผลการดำเนินการให้กระทรวงมหาดไทยเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อโปรดพิจารณาทั้งนี้ ได้รายงานผลการดำเนินการให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อโปรดทราบด้วยแล้ว

๔. เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย แจ้งว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๖๑/๒๕๖๖ สรุปได้ว่า กรณีที่นายกเทศมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ได้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกันตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ถือเป็นดำรงตำแหน่งต่อเนื่องเพื่อปฏิบัติหน้าที่เดิม เมื่อมาตรา ๗๓/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณา และสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี การนับระยะเวลาสองปีดังกล่าวจึงต้องนับจากวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยผลของมาตรา ๗๓/๑ วรรคหนึ่ง การลงโทษจึงยังคงกระทำต่อไป กรณีของนาย อ. จะถือว่าเป็นการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องหรือไม่ จึงเห็นควรให้กระทรวงมหาดไทยหารือไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา

๕. กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือว่า การนับระยะเวลาการพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปีตามมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ต้องเริ่มนับจากวันที่พ้นจากตำแหน่งในวาระที่กระทำความผิดหรือวันที่พ้นจากตำแหน่งในวาระการดำรงตำแหน่งครั้งล่าสุด และหากผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปัจจุบันยังคงดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีหรือกลับมาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีในวาระอื่นที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้กำกับดูแลจะสามารถสั่งให้นายกเทศมนตรีนั้นพ้นจากตำแหน่งได้หรือไม่ โดยมีความเห็นเป็นสองแนวทางดังนี้

(๑) กรณีดังกล่าวต้องนับวาระที่กระทำความผิดของผู้ถูกกล่าวหา การที่นาย อ. ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล จ. โดยกระทำความผิดในวาระที่ดำรงตำแหน่งระหว่างวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖ ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนคร จ. ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลตำบล จ. เป็นเทศบาลนคร จ. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และดำรงตำแหน่งต่อเนื่องตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ฯ จนได้รับเลือกตั้งอีกสมัยและยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันนั้น เรื่องนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) มีความเห็นในเรื่องเสร็จที่ ๖๑/๒๕๖๖ ว่าต้องนับวาระต่อเนื่องกัน และให้ถือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้ง คือ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เป็นวันพ้นจากตำแหน่ง และแม้ปัจจุบันนาย อ. ยังคงดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีนคร จ. หรือไม่ได้ดำรงตำแหน่ง แต่ภายหลังอาจได้รับเลือกตั้ง การสั่งให้นายเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งก็ต้องดำเนินการภายในสองปีนับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ กรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เจตนารมณ์ของมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล ที่กำหนดให้ต้องดำเนินการสั่งให้พ้นจากตำแหน่งไว้เพียงสองปี ก็เพื่อมิให้ใช้เหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งมาเป็นเครื่องมือทางการเมืองอันจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย และเพื่อให้การพิจารณาของผู้กำกับดูแลเป็นไปอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม มิให้ประวิงเวลาในการพิจารณา อีกทั้งความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ในเรื่องเสร็จที่ ๔๗๙/๒๕๖๗ วางหลักว่า การสั่งให้บุคคลพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๓/๑ ดังกล่าวเป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา ดังนั้น ระยะเวลาในการพิจารณาที่ต้องดำเนินการภายในสองปีนับแต่วาระที่กระทำความผิด ไม่ใช่ในวาระปัจจุบันที่ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกันหรือต่างวาระการดำรงตำแหน่งกัน บทบัญญัตินี้ กระบหลัทธิของผู้ถูกกล่าวหาจึงต้องพิจารณาวาระที่กระทำความผิดซึ่งต้องตีความกฎหมายอย่างเคร่งครัด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงไม่อาจสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งได้

(๒) มาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล กำหนดเงื่อนไขเวลาการพิจารณาสั่งให้นายเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งไว้ในสองปีนับแต่พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งไม่ได้กำหนดว่าภายในสองปีนับแต่พ้นจากตำแหน่งใด จึงต้องตีความอย่างเคร่งครัด โดยอาจพิจารณาได้ว่าการพ้นจากตำแหน่งต้องเป็นการพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน เมื่อนาย อ. ยังคงดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีต่อเนื่องกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยย่อมสามารถสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งได้ในวาระการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย
โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ข้อหารือนี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดนาย อ. ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี และพ้นจากตำแหน่งในวาระที่กระทำความผิดไปแล้วเกินสองปี แต่ปัจจุบันได้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีจากการเลือกตั้งต่างวาระกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตามมาตรา ๗๓/๑^๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๗๓/๑ เมื่อผลการศึกษาตามมาตรา ๗๓ ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกละเมิด ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของนายอำเภอ ให้นายอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกละเมิดพ้นจากตำแหน่ง ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกละเมิดพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่ง แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับคำตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีคำสั่งนั้น ถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น อันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และให้ถือว่าวันที่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจากรายงานตามวรรคหนึ่ง จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสั่งการก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการสอบสวนเพิ่มเติม

คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

787

ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป แต่โดยที่การกระทำอันเป็นมูลกรณีความผิดทั้งสองกรณีของนาย อ. นายกเทศมนตรีผู้ถูกกล่าวหาเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในช่วงวาระการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล จ. ระหว่างวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖ และเป็นกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งของนาย อ. สำหรับการเป็นนายกเทศมนตรีตำบล จ. สิ้นสุดลง เนื่องจากเทศบาลตำบล จ. ได้สิ้นสุดสภาพการเป็นเทศบาลตำบลและมีการจัดตั้งเทศบาลนครขึ้นใหม่ โดยผลแห่งประกาศกระทรวงมหาดไทยที่เปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลตำบล จ. เป็นเทศบาลนคร จ. เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ประกอบกับมาตรา ๑๑^๙ และมาตรา ๑๓^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ในเรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๔/๒๕๖๗^{๑๑} ดังนั้น เมื่อการกระทำอันเป็นมูลกรณีความผิดของนาย อ. ผู้ถูกกล่าวหาตามข้อหาข้อนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ และยังมีได้มีการสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล จ. การสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวจึงต้องเป็นไปตามมาตรา ๗๗/๑^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ อันเป็นกฎหมายที่เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา ประกอบกับมาตรา ๗๗/๑ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งของนายกเทศมนตรีโดยให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง จึงต้องตีความอย่างเคร่งครัด เมื่อปรากฏว่านาย อ. พ้นจากการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล จ. ซึ่งเป็นวาระที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไปแล้วเกินสองปี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงไม่อาจสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวตามมาตรา ๗๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๖๘

มาตรา ๑๑ เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

^{๑๙}มาตรา ๑๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๔ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ ท้องถิ่นซึ่งได้ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้วอาจถูกเปลี่ยนแปลงฐานะหรือยุบเลิกได้โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย

ท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลงฐานะตามความในวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากสภาพแห่งเทศบาลเดิมนับแต่วันที่ได้ถูกเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นต้นไป บรรดาทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และสิทธิเรียกร้องของเทศบาลเดิมใหโอนไปเป็นของเทศบาลใหม่ในขณะเดียวกันนั้น และบรรดาเทศบัญญัติที่ได้ใช้บังคับอยู่ก่อนแล้วคงให้ใช้บังคับต่อไป

ในการยุบเลิกเทศบาล ให้ระบุถึงวิธีการจัดทรัพย์สินไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นด้วย

^{๑๑}บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การนับวาระการดำรงตำแหน่งของนายกเทศมนตรีในกรณีที่มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาลหรือมีการเปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลตำบลเป็นเทศบาลเมือง ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๔๐๔/๒๕๐ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น